

Lengyel János

Tisztelt Keresztapám!

Nem tudom, mikor fogod majd elolvasni e leveletem. Hallottam, hogy egy újabb kamionnyi magyarországi árut, tudod miért fogalmazok így, hiszen magyar árut Kárpátalján is találhatunk, fuvarozol valahová Oroszországba vagy éppen Kazahsztánba, nagy veszélyeknek kitéve magad, hogy családod asztalán kenyér legyen, autójukban benzin, mikrójukban áram, lelkükben önérzet.

Vagyis ma már Kazakisztánnak hívják. Más lett a zászlaja is, labdarúgócsapata az Eb-selejtezőkön indulhat. De miért is ne? Ha Oroszországnak és Törökországnak lehet, Izraelről nem is beszélve. Félre ne érts, nem zsidózok! Az én Antim, nem szemita, ha jól tudom, Huszton született, korábban ferences testvérnek készült, csak később jött rá, hogy Isten nem kedveli a zordon kövekből rakott házakat. Jobban szereti a fényel és hittel teli lelkeket. Említhetném Egyiptomot is, amely az 1920-as évek derekáig Európának, így nagybetűsen, tartotta önmagát, ezért is érezte úgy, joga van leigáznia Szudánt. De utóbbi nem így gondolta, mint ahogy mi, a Kárpát-medence magyarjai sem úgy gondoljuk, mint azok. Mert azok mindig másképpen gondolják, mint mi, ezt mások mindig jobban tudják nálunk, hogy mi mit akarunk. Mert a karunk erőtlenül csüng le testünk mellett.

Tehát Kazakisztán, biztosan tudod, hogy ott is élnek magyarok. De miért is ne tudnád, hiszen számtalanszor jártál már ott? Láthattad minden almák atyját. Amikor magyart mondok, nem a Kazahsztáni Magyarok Kulturális Szövetségébe tömörülő nemzettársakra gondolok. Nagy részük a Szovjetunió álproletár szeszélye által vagy egyszerűen az egyéni boldogulást keresve kerültek arra a messzi tájra, amelynek földjét sosem taposták egykorvolt Lengyelek. Nekem mégis szerencsém volt betekintést nyerni egy kis szeletébe. Ugyanis ott él a madjar törzs, akiknek képviselői már többször is ellátogattak a mostani Magyarországra. Náluk még él a hagyomány, hogy rokonaik ott élnek a messzi nyugaton. Na nem Amerikában, bár ott sem ismeretlen a magyar szó. Egykor élénk párbeszédnek folytak a parányból fakadó halálról valami Los Alamosban. Ha jó Horváti bátyám még élne, azt találná mondani Álmos őszünkről nevezték el az atom első városát. De én mégsem hiszem, mert magyarnak, de Lengyelnek se legyen köze embertömegek elpusztításához. Ezt hagyjuk meg oly hatalmasságoknak, mint Alexandrosz, Róma, Dzsingisz, Sztálin, Hitler vagy az IMF!

A madjarok legendáihoz visszatérve, hasonló ez, mint a baskiroknál. Talán már találkoztál is velük. Már mint a madjarokkal. Én Bösztörpusztán láttam őket. Nem hasonlítanak ránk, de mi sem rájuk. Mégis...

Csodálom bátorságodat, hiszen a hosszú úton ezernyi veszély leselkedik a ka-

mionvezetőkre. Ugyanakkor irigyellek is, amiért annyi idegen és izgalmas tájat ismerhetsz meg. Valamikor az volt az egyik tervem vagy csak gyerekkori álmom, hogy beutazom a világot, de legalábbis Európát. Aztán rájöttem, hogy ez a szovjet útlevéllal bajos lesz, ha nem vagyok diplomata, élsportoló vagy híres művész. De az ukránnal sem megyek sokra, a trezubectől Lembergen túl nem igazán esnek hasra. Talán Európában nincs is olyan ország, ahová Tarasz Buljba országa állampolgárainak nem kell vízumot venniük. Persze, ha van pénz, minden rendben. Pénzen mindenki megtudja venni az álmait. De nem minden álmom eladó. Lubomirsky marsall bosszúszomja lángba borította Beregszászt és sok más Rákóczi-birtokot, de minden aranya is kevés volt ahhoz, hogy lengyel király lehessen. Nem, nem, a lengyelek ettől bölcsebbek és erősebbek voltak, mint a XXI. század lengyele, aki önmagát is csak ideig-óráig képes legyőzni.

Legszívesebben én is nekivágnék a nagyvilágnak, csak úgy találomra. De mielőtt az ember az idegenbe vágyakozna, ismerje meg előbb saját hazáját, közvetlen környezetét! Csak Kárpátalján mennyi hely van, ahol sosem jártam még, és akkor a Kárpát-medencéről még nem is szóltam. Eljutottam már az Adria Velencéjébe, a felvidéki Nyitrára, honnét talán családom egyik ága eredeztethető, de sosem jártam még mondjuk Aknaszlatinán, a Tatár-hágónál, a Színevéri-tónál vagy éppen a Nárciszok völgyében.

Az ember sokszor a távot vizslatja, és nem veszi észre a körötte lévő szépséget. Néha vakok vagyunk, vagy csak a szemünk tükrét lepi be a vakság pora. A szépség pedig számos alakot ölthet, mit az ember elméje felfogni képtelen. Mint ahogy nincs olyan edény, mi felfoghatná Isten vérét, emberek ezrei mégis arra fecsérlik idejüket, hogy megkeressék e tálalt, vagy bármi is legyen az. Miközben Isten vére ott csörgedezik minden érben, mit lüktető szív táplál.

Volt idő, amikor Beregszász jelentette számomra a legszebb várost, egyáltalán a legnagyobbat, a mindent, a kopott házai, sáros, éjjel kivilágítatlan utcái, a külvárosok szemétdombjai dacára. Igazából nem is volt összehasonlítási alapom. Ma már van összehasonlításom, de alapom még most sem. Alapom? Ugyan. Lassan már alakom sincs. Elenyészek, testemet felfalja a lét közönye. De miért vergődik az olyan ember, aki ingoványon áll? Feküdj a porba, koldus, így megmarad a fejed, s talán még garasokra is szert tehetsz, hogy alkohollal enyhítsd a fájdalmat, azért hogy vagy! Mégis ki vagy?

A budapesti emberek többsége sincs tudatában városuk szépségének. Ők csak a problémákat, a rossz dolgokat veszik észre. Úgy rohannak az utcákon, hogy fel sem emelik tekintetüket. Egyik ismerősöm évtizedek óta lakik az utcájában, ma én lakom ott évek óta, ő mégis csak akkor csodálkozott rá a házak szépségére, amikor felhívtam rá a figyelmét. Pedig festő lenne, legalábbis grafikus, amolyan művész-fajta. Művész, amikor az élet valódi vésznek láncfűzére, mint édesded fények sora

karácsonyi fenyők szúrós testén. Testére erősített robbanószerekkel veti magát az elme szürke tömegébe a valóság öngyilkos merénylője minden szemnyitáskor. De jól tudja, ő sérthetetlen, de áldozata nem éli túl.

A 90-es évek elején két amerikai angoltanár töltött néhány hónapot Beregszászon. Erről biztosan nem tudsz, de nem baj. Te így is többet tudsz az életről, mint amit én valaha birtokolni is fogok. Pedig fogok, ha belegebbedek is. Vergődök, hogy átléphessem az árnyékomat, hogy szét tudjam törni a korlátokat, amelyek gátolnak.

Az egyik lepusztult lakótelepen laktak. Érdekesnek találták, hogy minden másnap kikapcsolják a villanyt. Mi nem, főként a gyerekes családokat érintette érzékenyen. Éjjel nincs közvilágítás. Nekik mindez kaland volt, hiszen a szolgálati idő leteltével visszatértek távoli otthonukba. De azért megmutattak valamit, hogy a legkilátástalanabb helyzetben is meg lehet találni az élet értelmét. Vagy legalábbis arra kell törekedni, hogy az adott helyzetből kihozzuk a lehető legtöbbet. A lehető legjobb. De ez nem is olyan könnyű. Az ember önmagáért mégis éppen ő teheti a legtöbbet. Ő, mindig csak rá várunk, s ha valami nem megy jól, Őt át-kozzuk. Csak ritkán önmagunkat. Mintha mi nem is lennénk hibásak semmiben. Semmiben soha, így a legkényelmesebb.

Én nem vagyok kamionsofőr, még vezetni sem tudok. Talán csak targoncát, Százhalombatta kéményerdejében. Azt hiszem, ha nekivágnék a világnak, Juliánusz barát és Petőfi példáját követném. Csak így lehet igazán felfedezni a tájat, nem a gépkocsi vagy a vonat ablakából.

Hát akkor most be is fejezem. Elnézésetet kérem, hogy elmém tarka szüleményeivel untattalak, miközben neked fel kell készülnöd az emberpróbálóra. Szerencsés utat kívánok, és térj vissza épségben, hogy legközelebb már élőszóban cse-rélhessük ki gondolatainkat, hogy egymás eszmei vagyonát gyarapítsuk elménk gyöngyszemeivel.

Tisztelettel maradok keresztfiad: János

Beregszász vagy Budapest. Olyan mindegy, 2010.